

Sosiaali- ja terveysministeriö

Avoin lausunto sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskeväksi lainsäädännöksi VN/8871/2019

Aivoliitto esittää ottamatta kantaa lainsäädännöllisiin yksityiskohtiin lausuntonaan seuraavaa:

Kysymys 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Lausunto:

- Palvelujen yhdenvertainen saatavuus perustuu siihen, että käytössä on riittävä ammatillinen osaaminen niin ennaltaehkäisevässä työssä kunnissa kuin sote-maakunnissakin. Kuinka otetaan huomioon kuntien ennaltaehkäisevän työn osaaminen, jos kaikki sote-toiminta on jatkossa maakunnissa?
- Miten opetustoimen ja sote-toiminnan yhteistyö rakentuu mm. lasten kohdalla, joilla on todettu kehityksellinen kielihäiriö (7 % ikäryhmästä)? Kenen vastuulla on ennaltaehkäisevän ja kuntouttavan työn kokonaisuus näissä tilanteissa, joissa lapsi on ensin sote:ssa, sitten koulussa ja sen jälkeen sote:ssa?
- Maakunnissa on tälläkin hetkellä hyvin erilaista osaamista ja monesta puuttuu mm. puheterapeuttien ja neuropsykologien työpanos suurelta osin. Miten turvataan moniammatilliset tiimit 18 maakunnassa, kun niitä ei ole välttämättä edes nykyisissä sairaanhoitopiireissäkään?
- Aivoverenkiertohäiriöiden eli AVH:n kohdalla moniammatillinen työskentely on ainoa turva tehokkaan kuntoutuksen toteuttamiseksi. AVH ja äkilliset aivovauriot tulee siis tunnistaa omana kuntoutusryhmänään erillisenä etenevien sairauksien kirjoista. Kuntoutuksella, myös ikääntyvien kohdalla, voidaan säästää mittavasti laitoshoidon kustannuksissa.
- Mielestämme järjestöjen roolia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä sote-palveluiden tuottajana ei oteta esityksessä riittävästi huomioon. Järjestöjen palvelut, kuten sopeutumisvalmennus, vertaistuki, ohjaus ja neuvonta tulee nähdä kiinteänä osana palvelukokonaisuuksia, joista sote-maakunta vastaa. Nykyisellään esitys ei riittävästi huomioi järjestötoiminnan palveluja palvelukokonaisuudessa ja -ohjauksessa. Palvelukokonaisuuksien laatisemassa olennaista on niiden rakentaminen asiakaslähtöisesti. Tämä ei toteudu ilman järjestöjen osallisuutta.

Kysymys 2. Pelastustoimen saatavuus / Ensihoito

Lausunto

- Aivoverenkiertohäiriöihin (AVH) sairastuu joka päivä 68 suomalaista, vuodessa 25 000. Jokainen minuutti on tärkeä hoidon ja kuntoutuksen näkökulmasta. Liuotushoitoa ei

voida aloittaa ennen pään kuvaamista, joten viive ensihoidon ja akuuttisairaalan kuvantamisen välillä täytyy minimoida. Lyhyet kuljetusvälyt ja osaaminen ensihoidossa tulee turvata kaikissa tilanteissa riippumatta sairastuneen sijainnista. Ensihoidon vastevalmiuden tulee olla riittävän lyhyt.

Lausunto koskien hallintoa sekä tauti- ja laaturekisterien käyttöön ottamista

Tulevasta hallintomallista toteamme myös, että byrokratiaa ei tule lisätä, mikäli se ei edistä rahoitusta, ammattitaitoisen työvoiman saantia, toimintojen kehittämistä ja koulutusta. Hoitopolkujen tulee olla kaikin tavoin toimivia ja moniammatillisuus tulee turvata. Kuntien vastuu ennaltaehkäisevän toiminnasta tulee ottaa vahvasti mukaan tässä kokonaisuudessa sekä rahoituksen että ammatillisen osaamisen osalta.

Yhdenvertaisen hoidon varmistaminen vaatii tiedolla johtamista. Palvelujärjestelmän kehittäminen ei voi onnistua, ellei ole käytettävissä tietoa hoidon laadusta ja vaikuttavuudesta, mikä edellyttää toimivia sairauskohtaisia tauti- ja laaturekistereitä. Tautikohtaisissa rekistereistä saatava tieto on välttämätöntä aivoinfarktien, aivoverenvuotojen ja ohimenevien aivoverenkiertohäiriöiden määrien selvittämiseksi. Laaturekisterit parantavat potilaiden saaman hoidon laatua, hoidon vaikuttavuutta ja potilasturvallisuutta. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksella on kehitetty mallia tällaisille rekistereille, mutta mallien käyttöönotto laajemmin on jäänyt odottamaan rahoitusta. Esitämme, että niiden käyttöönottamiseksi tehdään päätökset ja varataan tarvittava rahoitus. Esitettyihin lakeihin tulisi siis tehdä tarvittavat lisäykset valtakunnallisista laaturekistereistä.

Turussa 21.9.2020

AIVOLIITTO RY

Tiina Viljanen
toiminnanjohtaja

Kirsi Haanperä
hallintopäällikkö